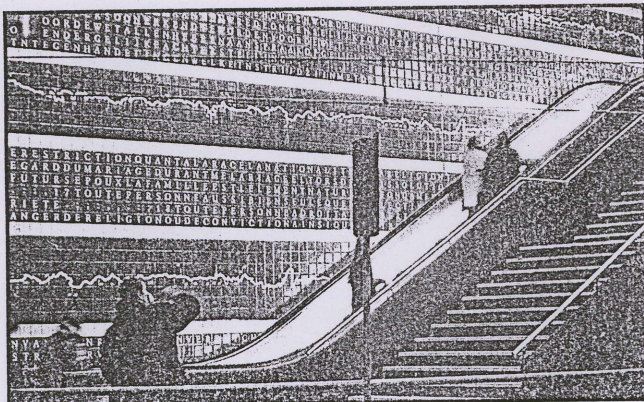

GALERIE EDITH DOOVE

Mensenrechten voor de metro

Het werk van Françoise Schein in het metrostation Sint-Gillis Voorplein.
© Aeroplastics

De Brusselse Françoise Schein (1953) realiseerde al in 1993 de inrichting van het Brusselse metrostation Sint-Gillis Voorplein. Daarin verwerkte ze op blauwe tegels de tekst van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Dit jaar wordt gevierd dat die rechten inmiddels vijftig jaar geleden werden gedefinieerd. Scheins werk wordt daarmee actueler dan ooit.

Schein werd opgeleid als architecte en heeft van meetaf aan gewerkt aan publieke projecten: het metrostation Concorde in Parijs onderging een ware metamorfose, evenals het Parque-station in Lissabon. Wat al deze projecten met elkaar verbindt, is Scheins interesse voor netwerken en grenzen. Uit al haar werk spreekt ook een sterke sociale betrokkenheid.

Eén van haar eerste publieke opdrachten gold een trottoir in Soho, New York. Daarin verwerkte ze de plattegrond van de New Yorkse underground, een lijnenplan dat men nooit in zijn totaliteit fysiek kan ervaren, maar dat door Schein letterlijk en figuurlijk aan de oppervlakte werd gebracht.

Met haar metrostations maakt Schein een soort van musea die voor alle mensen, ongeacht rang of stand, vrijwel dag en nacht toegankelijk zijn. Stuk voor stuk zijn het heel rijke ruimtes geworden, rijk in de zin van aangenaam en kalm door de overvloed van blauw en tal van verrassende details.

Galerie Damasquine opende onder de naam Aeroplastics een tweede ruimte in Brussel, met een overzichtstentoonstelling van Schein. Daar zijn behalve haar ontwerpen voor de metrostations ook werken te zien die inspelen op het botanische systeem van Linnaeus. Het encyclopedische is immers ook een soort van netwerk, vergelijkbaar met de plattegrond van het ondergrondse transport. En met de virtuele wereld van de „cybercities”.

Françoise Schein in Aeroplastics, Blanchestraat 32,

Brussel, tot 19 december, woensdag tot zaterdag van 13 tot 19 uur, tel. 02-537.22.02.

Draden

Fred Sandback (Bronxville, New York, 1943) neemt de ruimte van de Brusselse galerie Meert-Rihoux in door het spannen van een enkele draad. Daarnaast zijn er paneeltjes in halftonen waarop een sober spel van ingesneden lijnen deze ruimtelijke ingreep aanvult.

Voor mij was Sandback een illustere onbekende. In de *Collection Palimpsestes* van La Lettre Volée is net een deeltje over hem verschenen, waarin hij een marginale figuur genoemd wordt. Hij werkt sinds het midden van de jaren '60 en neemt een radicale positie in als het gaat om het gebruik van beeldmiddelen. Zijn werk is gebaseerd op het principe „less is more”.

Valérie Mavridorakis verwijst in haar tekst over Sandback naar de Engelse wijsgeer Willem van Ockham: wat met de minste middelen bereikt kan worden, wordt tevergeefs met meer gedaan. Dit vat inderdaad treffend Sandbacks werkwijze samen. Mavridorakis plaatst Sandback in de geschiedenis van het minimalisme, maar legt ook meer verrassende verbanden. Bijvoorbeeld met Duchamp, die ooit een surrealistische tentoonstelling bijna ontoegankelijk maakte door draden in de ruimte te spannen.

Maar het ironische iconoclasme en de typische afstandelijkheid van Duchamp ontbreken in het werk van Sandback. Voor hem is vooral een nauwe betrokkenheid met de ruimte een eerste vereiste. De prachtige ruimte van Meert-Rihoux is een dankbare achtergrond om met het werk van Sandback kennis te maken.

Fred Sandback in galerie Meert-Rihoux, Vaartstraat 13, Brussel, tot 19 december, dinsdag zaterdag van 14.30 tot 18 uur, tel. 02-219.14.22. La

Lettre Volée, tel/fax 02-512.02.88.

Aangenaam

Puur esthetisch en daarom voor sommigen „verdacht” lijkt het werk van Jorge Pardo. In relatief korte tijd heeft deze van oorsprong Cubaanse kunstenaar een indrukwekkend parcours afgelegd. Tijdens *Skulptur Münster* verraste hij bijvoorbeeld met een aanlegsteiger in de Aasee waar het aangenaam toeven was. Voor het Museum Boijmans ontwierp hij een leestafel waarboven talrijke felgekleurde lampen een prachtige lichtzee vormden.

Het scheppen van een aangename ruimte is een kunst op zich. Dat bewijst Pardo opnieuw met zijn installatie bij H & R Projects. Pastelkleurige zitelementen zijn centraal in de beide zalen van de galerie geplaatst. Aan het plafond hangen talloze lampen die dit keer wit zijn, maar toch een heel warm licht uitstralen. Het geheel doet wat aan een lampenwinkel denken. Het verschil met de bekende lampenwinkel van Guillaume Bijl zit in het feit dat Pardo zijn meubels en lampen zelf ontwerpt.

Uiteraard bespeelt hij daarbij nadrukkelijk de subtiële scheidslijn tussen design en beeldende kunst. Pardo wordt geïntrigeerd door de minimale vereisten die iets tot een kunstwerk maken: waar ligt het moment dat iets puur gebruiksvoorwerp of kunstwerk wordt? Dat lijkt vooral bepaald te worden door de manier waarop ermee omgegaan wordt. In die zin kan zijn werk ook goed in verband gebracht worden met dat van Philippe Starck. Net als Starck heeft Pardo trouwens een eigen huis ontworpen.

Jorge Pardo in H & R Projects, Kanal 20, Barthélemylaan 20, Brussel, tot 16 januari, woensdag tot zaterdag van 14 tot 18 uur, tel. 02-502.45.00. Gesloten van 20 december tot 5 januari.